

Lisa 3. Kultuur, vaba aeg ja sport

Elva valla piirkondades on pikaajalised kultuuritraditsioonid, iga-aastaselt toimub palju kultuurisündmusi ja kultuurielu korraldamisega tegelevaid asutusi on igas valla piirkonnas. Elva linnas tegeleb kultuurikorraldusega Sihtasutus Elva Kultuur, mis toimetab Elva Kultuurikeskuses, Puhjas on seltsimaja, Aakres, Kongutas, Rannus ja Rõngus rahvamajad, mis kõik on vallavalitsuse hallatavad asutused. Hellenurmes on maakultuurimaja, kus toimetab valla poolse rahalise toe abil mittetulundusühing Tantsuklubi Mathilde. Samuti on Elva vallas palju kodanikuühendusi, kes kultuuri ja vabaaja tegevuste korraldamises osalevad.

Tabel 1. Rahvamajade saalide mahutavus

Asutus	Netopind m ²	Saali mahutavus, kohti	Kommentaar
Aakre Rahvamaja	628	100	Noorsootöö, hoones asub ka raamatukogu, käsitööseltsing Nobenäpp
Elva Kultuurikeskus (SA Elva Kultuur)	900	250	Hoones asub ka Elva turismiinfopunkt
Hellenurme Maakultuurimaja	170	80	Hoones asub ka vallavalitsuse teenuskeskus, raamatukogu
Konguta Rahvamaja	434	150	Rahvamaja juhi ülesannete hulgas on ka noorsootöö korraldamine
Puhja Seltsimaja	u 652* u 473 **	180	* 1972 hoone passi andmete järgi arvatud tulemus, kindlasti vajab kontrollimist. **Seltsimaja kasutuses olevad ruutmeetrid. Sellest reaalselt kollektiivide tegevusteks kasutatav pind 290 m ² . Hoones asub ka Piilu Baar, kelle käsutuses on 178.3 m ² . Kogu hoone kubatuur on 5 544 m ³ .
Rannu Rahvamaja	2505	300+50	Hoones asub ka raamatukogu, klassiruumid, vallavalitsuse teenuskeskus, rendiruumid
Rõngu Rahvamaja	906	170	Noortekeskus
- Valguta Seltsimaja	400	70	Hoones asub ka raamatukogu
- Teedla Seltsimaja	45	15	Lisaks raamatukogu funktsioon

Kultuurikollektiivid

Elva vallas tegutseb palju erinevaid kultuurikollektiive, mis pakuvad huvitegevust nii noortele kui täiskasvanutele. Lisaks laulu- ja tantsupeo protsessis osalevatele kollektiividele on võimalik harrastada erinevaid tantsustiile nagu näiteks line-tants, flamenko ja kõhutants. Ka harrastusteater on Elva vallas heal tasemel ning LendTeater tegutseb oma teatrimajas, kus etendatakse regulaarselt näitemänge. Suurem osa kultuurikollektiividest kasutab tegevuseks tasuta munitsipaalasutuste ruume, kuigi kollektiivid tegutsevad nii MTÜ-de ja seltsingutena kui seltsi- ja rahvamajade kollektiividena ilma juriidilise vormita.

Tabel 2. Kultuurikollektiivide loetelu ja osalejate arv

Laulukoorid	arv	Tantsurühmad	arv	Muud kollektiivid	arv
Elva segakoor Ave	33	Elva naisrahvatantsurühm Sinilind	15	Folkmusabänd KoKoKo	5
Elva naiskoor Kaja	22	Elva naisrühm Helbe	12	Kitarristide Ansambel Ümarlaud	6
Elva Meeskoor ja Elva Noorte Meeskoor	19+ 17	Konguta segarühm Kavalik	16	Puhja linetants	10
Konguta segakoor	18	Puhja segarühm Opsal	18	Puhja harrastusteater	20
Puhja naiskoor Läte	16	Puhja naisrühm Rukkilill	12	Lendteater	21
Hellenurme naiskoor Helletajad	18	Rannu segarühm Kolumats	20	Elva Harrastusteater	10
Laluansamblid		Rannu naisrühm Kati	10	Konguta Rahvamaja majabänd PINT	5
Segaansambel Helisev Horoskoop	9	Rõngu naisrühm Ringen	12	Puhja mälumänguklubi	30
Elva Adventkoguduse segaansambel	18	Valguta segarühm Valguta vahvad	16	Line-tantsugrupp Suureline	9
Naisansambel MESI	6	Elva memmederühm Meelespea	12	Linetants Fiiling	11
Puhja ja Rannu koguduse segaansambel DIONYSIUS	15	Elva memmederühm Hõbemänd	12	Tantsurühm Flamenko	8
Naisansambel Astra	5	Rõngu memmederühm Vikerkaar	12	Mustlastantsurühm Sabrina	8
Rõngu naisansambel	8	Konguta memmederühm Pihlakobar	16	Kõhutantsugrupp Johara	5
Rõngu segaansambel	6	Rannu folkloorirühm Liisud	28	Kõhutantsurühma Marbella	12
U-Tuur	12	Hellenurme naisrühm Helles	8	Vanaaegsete seltskonnatantsude rühm Mathilde	12
Ansambel Roosid	12			Pillimuusika-kollektiivid	
				Elva Puhkpilliorkester	14
				Rõngu pasunakoos	16
				Rõngu kapell	7

				Konguta kapell	7
				Aakre rahvamaja väikekandle ansambel	5

Traditsioonilised sündmused:

Kodukandi- ja kohvikutepäevad, lauluvõistlused Rannu Kuldnokk, Lepatriinu lauluvõistlus, Elva Laul ja Looduslaul. Rahvatantsijatele Lustipidu, memme-taadi lustitantsimine ja Tantsutallad. Samuti tähistatakse läbi aasta rahvakalendri ja riiklikke tähtpäevi ja korraldatakse erinevaid sündmusi. Traditsiooniliselt toimub ka palju spordiüritusi, nii kohalikele suunatud kui ka üleriigilisi ja rahvusvahelisi võistlusi. Loe täpsemalt [SIIT](#)

Raamatukogud

Elva vallas on kokku 13 raamatukogu, millest 6 on harukogud. Rõngu raamatukogu harukogud on Teedla, Valguta ja Koruste, Rannu raamatukogul Sangla ning Puhja raamatukogul Ulila ja Uula. Valla suurim raamatukogu on Elva Linnaraamatukogu, lisaks on raamatukogud Konguta piirkonnas Annikoru külas, Aakres ja Hellenurmes.

Tabel 3. Raamatukogude lugejate, külastuste ja laenutuste statistika aastatel 2015-2017 (Allikad: Tartu ja Valga maakonna keskraamatukogude statistika)

	Lugejad			Külastused			Laenutused		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Aakre raamatukogu	176	171	159	2307	1855	2010	5285	4198	3886
Elva Linnaraamatukogu	2467	2389	2400	53439	49569	52448	69755	65785	66309
Konguta raamatukogu	165	155	134	2157	1879	1784	4891	4389	3574
Puhja raamatukogu	457	407	397	4401	5163	5648	10171	12638	12929
Ulila harukogu	195	179	171	1610	1550	1584	5086	5110	4839
Uula harukogu	140	136	133	2112	1956	1950	5491	6027	5816
Rannu raamatukogu	279	240	235	2755	2758	2671	5643	6616	6028
Sangla harukogu	85	63	62	653	585	555	2832	2474	2443
Rõngu raamatukogu	510	523	487	4807	4606	4507	16398	14333	15392
Teedla harukogu	43	53	48	594	893	994	1935	2166	2253
Valguta harukogu	47	61	35	702	709	638	1527	1856	1705
Hellenurme raamatukogu	106	100	102	2812	2509	2553	7866	7686	7232

Muuseumid ja kodulugu

Elva vallas on 3 eraõiguslikku muuseumi: Pillimuuseum Rõngu alevikus, Järvemuuseum Vehendis, Hellenurme Veskimuuseum Hellenurmes. Lisaks on erinevaid ajaloonurki erinevates hoonetes: Elva Gümnaasiumis, Rannu Rahvamajas, Konguta Koolis ja mujal. Ajaloo uurimise, talletamise ja tutvustamisega tegelevad kaks seltsi: Elva Muuseumisõprade Klubi ja Puhja ajaloo selts Puhja Aja Mälu.

Kirikud ja kogudused

Tabel 4. Elva valla kirikuhooned ja nende ehituse aasta

Kirikud	Ehitamise aasta	Muu info
Elva kirik	1920	Historistlik hoone, Dolores Hoffmanni altarivitraaž "Jeesuslapse kummardamine"
Kavilda Õigeusliste kirik	19. saj keskpaik	Aleksander Nevskile pühendatud, maakiviehitus, mida ümbritseb kirikuaed
Puhja Dionysiose kirik	1499	Tähtvõlviga kooriruum, Barokse kiivriga puidust haritorn arvatavasti XVIII sajandi lõpust, uusgooti stiilis sisustus on XIX sajandist. Altarimaal „Kristus ristil“ Münchener kunstnikult Anton Bauerilt (1859)
Rannu apostliku õigeusu kirik	1899-1901	Õnnistati 5. mail 1905 Jeesuse Jeruusalemma mineku auks, Õigeusu koguduse tegevus lõpetati aastal 1961
Rannu Martini kirik	15.-19.sai	Kolmelööviline hilisgooti jumalakoda, isteorvad kooriruumis, Kristuse hauda sümboliseeriv orv pikihoones
Rõngu Mihkli kirik	14.-19. saj, 1901	Jumalakoda teederistil on rajatud keskaegseile kirikumüüridele (arhitekt Rudolf Moritz von Engelhardt). Kõrge uusgooti läänetorn oli vanale, arvatavasti XIV sajandi kirikule juurde ehitatud juba 1863 (ehitusmeister Johann Gottfried Mühlenhausen). Stiilne uusgooti sisekujundus on samuti arhitekt Engelhardtilt, altarimaal „Kristus ristil“ kannab kunstnik L. Otto signatuuri (1901)

Tabel 5. Elva vallas tegutsevad kogudused

Kogudused	Õpetajad
EELK Rõngu Mihkli kogudus	hooldajaõpetaja Vallo Ehasalu
EELK Puhja kogudus	Koguduse õpetaja Tiit Kuusemaa
EELK Rannu Püha Martini kogudus	Koguduse õpetaja Diina Tuulik, Koguduse hooldajaõpetaja Vallo Ehasalu
EELK Elva kogudus	Koguduse õpetaja Vallo Ehasalu
Uusapostlik Kirik Elva kogudus	Koguduse eestseisja Aare Helbr, UKE president, apostel Dieter Böttcher, UKE piirkonnavanem, Andres Aan
Elva Baptistikogudus	Pastor Peeter Tamm

Spordiklubid

Elva vallas tegutseb 13 spordiklubi ning võimalik on harrastada 12 erinevat spordiala. Elva linnas tegutseb spordielu korraldamise ja edendamise tegelev mittetulundusühing Elva Spordiliit. Spordiliit haldab varasemalt Elva linnale kuuluvaid spordibaase (staadion, gümnaasiumi spordibaas, jõusaal) ja korraldab erinevaid spordivõistlusi ja -sündmusi (Elva lahtised meistrivõistlused erinevatel aladel ja teised traditsioonilised spordiüritused).

Tabel 6. Elva vallas tegutsevad spordiklubid

Klubi nimi	Spordiala	Klubi nimi	Spordiala
Elva Korvpalliklubi	Korvpall	Spordiklubi Altia	Judo, võrkpall
Spordiklubi Airi	ilu- ja rühm- võimlemine	MTÜ Jalgpalliklubi FC Elva	Jalgpall
Elva Laskespordiklubi	Laskmine	Elva Suusaklubi	Laske- suusatamine ja kahevõistlus
MTÜ Crause Tantsukool	Võistlustants	Puhja Sulgpall MTÜ	Sulgpall
Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi	Jalgrattasport	MTÜ Spordiklubi Barca	Jalgpall
Elva Tenniseklubi	Tennis	Puhja Strohh MTÜ	Korvpall
Elva Spordiliit	Kergejõustik		

Sportimiskohad

Elva linnas on lai valik sportimispaiku, sisesaalid asuvad koolihoonetes, kuid on ka erinevate spordialade spetsiifilisi väljakuid, näiteks nagu discgolfi- ja tenniseväljakud ja suusahüppemägi. Linnapiiril asuv Tartumaa Tervisespordikeskus pakub võimalusi tegelemiseks laskespordiga, matkamise ja orienteerumise ja discgolfiga, samas on võimalik ka majutus ja saali kasutamine koolitustegevuseks.

Palupera Põhikooli juurde on rajatud staadion mini-arenaga, avalikus kasutuses on Hellenurme paisjärve äärde rajatud puhkeala ja Lustimäe puhkekoht. MTÜ Avatud Hellenurme Noortekeskuse territooriumil saab kasutada pallimänguväljakut. Elva valda läbib ka Tartu Maratoni nelikürituse rada, mis on aastaringselt kasutatav.

Konguta Koolil on olemas kaasaegne spordihall, kasutamiseks mini-spordiväljak ja jalgpallistaadion. Õpilastel ja lastel on kasutada kaasaegsed mänguväljakud, sportimiseks jooksu- ja suusarajad, Konguta Rahvamaja juures on multifunktsionaalne spordiplats, kus saab mängida korvpalli ja tennist. Annikoru puhkepargis, mis hõlmab nii puhkeparki kui ka pargiäärseid kinnistuid, on olemas jalgpallistaadion ja võrkpalliplats.

Annikoru puhkepargis asub täismõõtmetes Discgolfi rada (pargi arendamiseks ja spordiala populariseerimiseks on loodud Annikoru Discgolfi klubi). Puhkepargis on ka valgustatud rajad tervise liikumiseks suvel ja talvel suusatamiseks.

Puhja piirkonnas on võimalik sportimiseks ning võistluste läbiviimiseks kasutada Puhja Gümnaasiumi võimlat ja staadioni. Staadionil asuvad võrkpalli liivväljakud ning praegu halvas seisukorras olev korvpalli väliväljak. Puhja Gümnaasiumisse on rajatud 2013. aastal uus jõusaal, jõusaali vahendite kasutamise võimalus on ka Uula keskuses ja Ulila Keskuses.

Rannu piirkonnas on sportimiskohad Rannu Kooli ja rahvamaja saalid ning mõisapargis asuvad rajatised. Väike-Rakke külas on samuti võrkpalli ja korvpalli mängimise võimalust.

Rõngu piirkonnas pakuvad sportimisvõimalusi Valguta Lasteaed- Algkooli saal ning Rõngu Keskkooli staadion ja võimla. Käärdi alevikus, Valguta ja Teedla külades on palliplatsid korv- ja võrkpalli mängimiseks. Käärdisse, Valgutasse ja Rõngu on ehitatud laste mänguväljakud.

Elva vallas on mitmeid tervisesportlastele mõeldud tervise- ja õpperadasid - Rõngu alevikus Hiugemäel (ca 1 km); matkarajad Elva-Vitipalu maastikukaitsealal; terviserajad on talvel kasutusel ka suusaradadena.

Tabel 7. Elva valla spordiobjektid (Allikas: Eesti Spordiregister)

	Elva linn	Konguta piirkond	Palupera piirkond	Puhja piirkond	Rannu piirkond	Rõngu piirkond
1	Elva Arbibimäe Miniarena	Annikoru jalgpalliväljak	Hellenurme küla võrkpalliväljak	Puhja Gümnaasiumi spordisaalid	Rannu Kooli spordisaalid	Rõngu Keskkooli spordisaalid
2	Elva Gümnaasiumi jõusaal	Annikoru multifunktsionaalne spordiväljak	Palupera Põhikooli miniarena	Puhja Gümnaasiumi staadion ja palliväljakud	Rannu Kooli staadion	Rõngu Keskkooli staadion ja palliväljakud
3	Elva Gümnaasiumi judosaal	Annikoru Männiku disc-golfi rada	Palupera Põhikooli staadion ja korvpalliplats	Ulila Keskuse jõusaal	Rannu mõisapargi palliväljakud	Rõngu Keskkooli tervise-sportirada
4	Elva Gümnaasiumi Tartu mnt õppehoone spordisaal	Annikoru Männiku liikumisrajad		Uula Huvi keskuse spordisaalid	Rannu mõisapargi rularamp	Rõngu valla noorte skatepark
5	Elva Gümnaasiumi võimla	Annikoru rannavõrkpalliväljak			Rannu Rahvamaja aeroobikasaal	Valguta Lasteaed-Algkooli saal

6	Elva korvpalli-väljak	Annikoru tänavakorvpalliväljak			Väike-Rakke korvpalli-plats	Rõngu Keskkooli multifunktsionaalne palliväljak
7	Elva linna staadion	Konguta Kooli spordihoone			Väike-Rakke võrkpalliväljak	Aakre Lasteaed-Algkooli spordiväljak
8	Elva Skatepark	Annikoru väljõusaal				Aakre Lasteaed-Algkooli võimla
9	Elva Spordipark					Aakre Rahvamaja
10	Elva suusahüppemägi					
11	Elva tenniseväljak					
12	Elva-Peedu kergliiklustee					
13	TÜASK rattabaas					
14	Elva Sportland Prodigy discgolfi park					
15	Nike Arena Elva					

Elva linn toetas noortesporti läbi spordiklubide tegevustoetuse, mis koosnes baasrahast ja pearahast. Baasraha määramisel võeti arvesse treenerite kvalifikatsiooni, osalemist meistrivõistlustel ning pearaha suurused erinesid vastavalt spordimeisterlikkuse tasemetega järgi. Puhja piirkonnas klubide toetamisel eraldi korda ei olnud. Elva valla spordiklubides sportis 2018. aasta alguse seisuga 643 last, neist 486 Elva linnast ja 87 mujalt Elva vallast. Koolide spordiringides osaleb 502 last. Spordiklubide toetamise süsteemi muudetakse 2018. aastal.

Huvitegevus

Elva linnas: Lisaks Elva Muusikakoolile ja Elva Huviala- ja Koolituskeskusele pakuvad Elva linnas huviharidust ja huvitegevust Elva Gümnaasium, Tera Peedu kool, erinevaid spordiklubisid hõlmav Elva Spordiliit ning spordiklubid, mis ei kuulu spordiliidu alla. Huvihariduses osalevate noorte arv Elvas on kõrge. Seda toetab valla poolne toetussüsteem ning mõistlik hinnapoliitika, pikaajaline traditsioon ja järjepidevus ning huvihariduse mitmekülgsus – huviharidus hõlmab paljusid valdkondi ning huviringe ei dubleerita.

Konguta piirkond: Konguta Kool ja rahvamaja on lastele ja noortele loonud võimalused osaleda erinevates tegevustes. Tegutsevad laste laulustuudio ja showtantsuring. Täiskasvanud lauluhuvilistel on võimalus laulda ka Konguta segakooris. Tantsuhuvilised saavad jalga keerutada segarühmas Kavalik. Eakatel on

võimalus tantsida tantsurühmas Pihlakobar. Rahvamuusika traditsiooni kannab edasi Konguta Kapell. Noortele on olemas ansambli ruum, kus saab käia õppimas ja harjutamas erinevaid instrumente.

Palupera piirkond: Palupera piirkonna huvitegevused toimuvad Palupera Põhikooli juures ning Avatud Hellenurme Noortekeskuses, kus 2017/2018 said noored valida jalgpalli, kunsti- ja käsitööringide (kunstiring, puutöö, näitering), muusikaringide (lastekoor, klaveriõpe, soololaul), ainingide (loodus, Globe) vahel. Huvi- ja klassivälisele tegevusele seab tegutsemispiirid transport (kooli bussiring, maakonnaliinid).

Puhja piirkond: Puhja koolis on mitmekesine huvitegevus. Noorte seas on väga populaarsed just erinevad spordiringid. Kuna noored veedavad enamuse oma päevasest ajast koolis (ka Puhja noortekeskus on otseselt seotud Puhja kooliga, pakkudes õpilastele ajaveetmist võimalust ja tegevusi enne õhtuseid huviringe või kaugemal elavatele lastele enne bussile minekut) ning käivad ka seal toimuvates huviringides, siis teistel keskustel (Ulila ja Uula keskus) on keeruline midagi veel lisaks pakkuda.

Rannu piirkond: huviringide võimalust pakuvad Rannu Kool, Rannu rahvamaja (tegutsevad huviringid ja toimuvad üritused) ning Rannu Pere- ja Noortekeskus. Põhirõhk on sportlikel tegevustel ja muusikal. Vajadus on LTT huviringide järele.

Rõngu (sh Aakre) piirkond: huvitegevust korraldab Rõngu Rahvamaja, Rõngu Keskkool, Valguta Lasteaed-Algkool. Aakres korraldab piirkonna noorte huvitegevust Aakre rahvamaja ja Aakre kool.

Kooli huviringides osalejate protsent on toodud ära tabelis 6, huviringides osalejate arv on väga kõikumine ning vajab kindlasti tausta tundmist. Kohtades, kus näitaja on madal korraldatakse huviringe teiste asutuste põhjal.

Tabel 6. Üldhariduskoolides huviringidest osavõtvate õpilaste määr (Allikas: HaridusSilm)

Üldhariduskooli nimi	Kooli huviringidest osavõtvate õpilaste määr 2017	Põhihariduse õpilaste osalemine huvikoolis 2017	Üldkeskhariduse õpilaste osalemine huvikoolides 2017
Elva Gümnaasium	21,5%	51,1%	26%
Konguta Kool	100%	25,9%	-
Palupera Põhikool	90,3%	12,5%	-
Puhja Kool	98,6%	4,3%	-
Rannu Kool	96,9%	7,1%	-
Rõngu Keskkool	51,2%	16,6%	9,1%
Valguta Lasteaed-Algkool	64,0%	8%	-
Aakre Lasteaed-Algkool	100%	25%	-
Keskmine kokku	77,81%	18,81%	17,55%

*Erakoolide andmed Haridussilmas puuduvad.